

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-10-20 Nr. 429-522
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. gegužės 11 d. įvyko eismo įvykis, per kurį susidūrus dviem automobiliams buvo apgadintas pareiškėjui priklausantis automobilis „Volkswagen Golf“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*), (toliau – „Volkswagen“). Pareiškėjas kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą.

Draudikas gautą pranešimą užregistravo duomenų sistemoje ir pradėjo administruoti žalos bylą Nr. (*duomenys neskelbiami*). Draudiko atstovė UAB „Delondas“ atliko transporto priemonės apžiūrą, todėl draudiko ekspertas, gavęs apgadintos transporto priemonės dokumentus ir sugadinimų nuotraukas, įvertino transporto priemonės „Volkswagen“ sugadinimus ir informavo pareiškėją, kad automobilio remontas kainuos 531,13 Eur.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuotomis transporto priemonės remonto išlaidomis, todėl kreipėsi į UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“, prašydamas parengti transporto priemonės „Volkswagen“ vertinimo ataskaitą. Draudikui pateiktoje transporto priemonės vertinimo ataskaitoje Nr. 22205014 (toliau – Vertinimo ataskaita) nurodyta, kad automobilio remonto kaina yra 1 069,43 Eur (be PVM) (1 294,02 Eur su PVM).

Gavęs Vertinimo ataskaitą, draudikas kreipėsi į tris remonto įmones – UAB „Delondas“, UAB „Autobroliai“ ir UAB „Temis“, kad būtų apskaičiuota transporto priemonės „Volkswagen“ sugadinimų remonto kaina. UAB „Delondas“ sudarytoje automobilio „Volkswagen“ remonto sąmatoje nurodyta, kad remontas kainuos 772,38 Eur (be PVM), UAB „Autobroliai“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje buvo nurodytos 763,00 Eur (be PVM) automobilio remonto išlaidos, o UAB „Temis“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje nurodyta, kad automobilį galima suremontuoti už 733,88 Eur (be PVM).

Draudikas pareiškėją raštu informavo, kad buvo priimtas sprendimas pareiškėjui išmokėti 756,42 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio padarytą žalą. Taip pat, atsižvelgdamas į nepriklausomo vertintojo pateiktas papildomas nuotraukas, draudikas nusprendė atlyginti 50 proc. nepriklausomo vertintojo samdymo išlaidų, t. y. 70 Eur. Taigi, 2022 m. liepos 18 d. pareiškėjui iš viso buvo išmokėta 826,42 Eur draudimo išmoka. Kadangi draudikui nebuvo pateikta dokumentų, patvirtinančių faktinę transporto priemonės remonto kainą, o įvardytos remonto įmonės nustatė remonto kainą pagal savo įkainius ir pateikė pasiūlymus suremontuoti transporto priemonę, draudikas draudimo išmoką apskaičiavo pagal pateiktų trijų remonto įmonių pasiūlytos kainos vidurkį. Draudikas taip pat akcentavo ir tai, kad draudimo išmoka gali būti perskačiuota, jei, remontuojant transporto priemonę, bus pastebėta papildomų defektų. Pareiškėjas nesutiko su draudiko priimtu sprendimu, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas prašo rekomenduoti draudikui išmokėti pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytą automobilio remonto kainą apskaičiuotą draudimo išmoką (1 069,43 Eur (be PVM) ir atlyginti pareiškėjo patirtas turto vertintojo samdymo išlaidas (140 Eur). Pareiškėjas nurodo, kad draudikas netinkamai apskaičiavo draudimo išmoką, nes taikė klaidingas automobilio detalių kainas ir neteisingai nurodė remonto darbų mastą bei įkainius. Pareiškėjo teigimu, autoservisai draudimo išmoką

apskaičiavo net neapžiūrėję automobilio, todėl jų pateikti remonto skaičiavimai yra neteisingi. Dėl šios priežasties pareiškėjas mano, kad draudiko priimtas sprendimas yra neteisingas ir nepagrįstas, todėl draudikas turėtų perskaičiuoti draudimo išmoką pagal pateiktą Vertinimo ataskaitą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti. Draudiko teigimu, draudiko atstovas atliko išsamią automobilio apžiūrą, todėl draudikas, remdamasis apžiūros metu surinktais duomenimis bei vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais, apskaičiavo pareiškėjo patirto nuostolio dydį. Draudikas nurodo ir tai, kad išsiuntė pareiškėjui automobilio remonto sąmatą, tačiau pareiškėjas, net neišsakęs jokių pastabų, pageidavimų ir nenorėdamas bendradarbiauti, pateikė Vertinimo ataskaitą. Draudiko teigimu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte nustatyta, kad draudikas turi teisę nustatyti nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį, vadovaudamasis įmonių, turinčių teisę remontuoti sugadintą turta, pateiktais turto remonto išlaidų skaičiavimais. Draudikas teigė, kad, vadovaudamasis Taisyklių 13 punkto nuostatomis, kreipėsi į tris rinkoje veikiančias automobilių remonto įmones, kad būtų pateikti transporto priemonės „Volkswagen“ remonto išlaidų skaičiavimai pagal tų remonto įmonių nustatytus darbų ir detalių įkainius. Draudiko teigimu, buvo apskaičiuota 756,42 Eur vidutinė automobilio „Volkswagen“ remonto kaina, t. y. buvo priimtas sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal trijų remonto įmonių pasiūlytos kainos vidurkį. Draudikas nurodo ir tai, kad šiuo atveju autoservisai papildomai įvertino, kad Vertinimo ataskaitoje buvo nurodytas automobilio vidinio sparno remontas. Dėl šios priežasties remonto įmonės į sudarytas remonto sąmatas įtraukė ir šių sugadinimų remonto išlaidas. Taip pat draudikas nurodo, kad priėmė sprendimą papildomai atlyginti ir 50 proc. nepriklausomo turto vertintojo paslaugų išlaidų, t. y. priėmė sprendimą išmokėti papildomą 70 Eur sumą.

Taip pat draudikas teigia, kad pats pareiškėjas nenurodė jokių objektyvių, pagrįstų aplinkybių, nepateikė įrodymų, kurie leistų abejoti automobilio remonto paslaugas teikiančių įmonių skaičiavimais, todėl mano, kad jo apskaičiuotos draudimo išmokos dydis yra pagrįstas. Atsižvelgdamas į visa tai, draudikas nurodo, kad jo priimtas sprendimas atitinka tiek teisės aktų reikalavimus, tiek teismų formuojamą praktiką, todėl draudikas neturi teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteismo sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas vertina pateiktus įrodymus ir tuo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios per 2022 m. gegužės 11 d. eismo įvykį transporto priemonei „Volkswagen“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, dydžio ir reikalavimo atlyginti pareiškėjo patirtas turto vertintojo samdymo išlaidas pagrįstumo.

Dėl draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos, atlyginančios per 2022 m. gegužės 11 d. eismo įvykį transporto priemonei „Volkswagen“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, dydžio pagrįstumo

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas reikalauja, kad draudikas pagal pateiktą Vertinimo ataskaitą perskaičiuotų pareiškėjo patirtus nuostolius ir išmokėtų papildomą draudimo išmoką. Nesutikdamas su tokiu pareiškėjo reikalavimu, draudikas teigia, kad jo apskaičiuotas nuostolio dydis atitinka tiek teisės aktų, tiek teismų praktikos nuostatas, todėl draudikas neturi pareigos pareiškėjui mokėti papildomos draudimo išmokos.

Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Taisyklių 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų

ataskaitomis ar išvadamis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus arba remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto ir dažymo darbų, keičiamų dalių (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo) bei dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas per eismo įvykį patirtos žalos nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi didesnę įrodomąją galią nei kiti įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, ji turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Pareiškėjas, remdamasis UAB „Kauno nepriklausomų autoekspertų biuras“ parengtos Vertinimo ataskaitos duomenimis, prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Volkswagen“ per 2022 m. gegužės 11 d. eismo įvykį padarytų sugadinimų remonto išlaidas. Siekdamas nuginčyti Vertinimo ataskaitą, draudikas vadovaujasi remonto įmonių UAB „Delondas“, UAB „Temis“ ir UAB „Autobroliai“ pateikta informacija apie transporto priemonės remonto išlaidas.

Kaip minėta, Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės „Volkswagen“ remonto kaina – 1 069,43 Eur (be PVM). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Delondas“ nurodė, jog transporto priemonę suremontuotų už 772,38 Eur (be PVM); UAB „Autobroliai“ nurodė, kad automobilis būtų suremontuotas už 763,00 Eur (be PVM), o UAB „Temis“ nurodė, kad automobilio remonto išlaidos sudarytų 733,88 Eur (be PVM).

Vertinant pareiškėjo reikalavimą išmokėti pagal Vertinimo ataskaitą apskaičiuotą draudimo išmoką, pažymėtina tai, kad, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, prie kurių priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad, sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo, turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, iš dalies yra neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Išanalizavus pateiktus duomenis, matyti, kad pateiktos UAB „Delondas“, UAB „Autobroliai“ ir UAB „Temis“ parengtos transporto priemonės „Volkswagen“ remonto sąmatos patvirtina, kad automobilio atkūrimo iki būklės, buvusios prieš 2022 m. gegužės 11 d. įvykį, išlaidos nesiekia turto vertintojo nustatytų Vertinimo ataskaitoje nurodytų transporto priemonės remonto išlaidų ir turto vertintojo apskaičiuotos automobilio remonto išlaidos skiriasi nuo tų, kurias apskaičiavo remonto įmonės. Taigi, remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio „Volkswagen“ remonto išlaidų dydį, vadovavosi CK 6.38 straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidas apskaičiavo, atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią transporto priemonės remonto variantą.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas akcentuoja ir tai, kad automobilio remonto įmonės net neapžiūrėjo transporto priemonės, todėl negalėjo nustatyti pagrįsto ir teisingo žalos dydžio. Vertinant abiejų šalių pateiktus duomenis, svarbu tai, kad pareiškėjas nepagrįstai nurodo, jog

draudikas neatliko transporto priemonės apžiūros. Iš pateiktų duomenų matyti, kad, po eismo įvykio pareiškėjui kreipusis į draudiką dėl draudimo išmokos, pareiškėjo automobilis buvo atgabentas į draudiko atstovės UAB „Delondas“ autoservisą, kuriame buvo atlikta išsami automobilio apžiūra, jos pagrindu draudikas galėjo įvertinti tiek automobilio sugadinimus, tiek padarytą žalą ir šiuos duomenis pateikti remonto įmonėms. Svarbu pažymėti, kad UAB „Delondas“ yra viena iš remonto įmonių, kuri pateikė pareiškėjo automobilio „Volkswagen“ remonto sąmatą, todėl ši remonto įmonė tiksliai galėjo įvertinti transporto priemonės sugadinimus ir apskaičiuoti nuostolio dydį. Be to, iš pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjas žalos administravimo metu draudikui pateikė Vertinimo ataskaitą, kuria remdamasis tiek draudikas, tiek remonto įmonės papildomai turėjo galimybę įvertinti įvykio metu transporto priemonei padarytus sugadinimus ir su automobilio žala susijusius duomenis perduoti remonto įmonėms, kad jos sudarytų automobilio remonto sąmatas. Taigi, atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad draudikas tinkamai atliko transporto priemonės apžiūrą, nustatė eismo įvykio metu padarytus transporto priemonės sugadinimus ir surinktą informaciją pateikė remonto įmonėms, kad jos galėtų tinkamai įvertinti pareiškėjo automobilio sugadinimus ir sudaryti remonto sąmatas. Dėl šios priežasties pareiškėjo argumentai, kad remonto įmonės neapžiūrėjo transporto priemonės ir negalėjo nustatyti teisingo ir pagrįsto nuostolio dydžio, yra nepagrįsti, todėl atmestini.

Taigi, Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad draudiko pateiktos remonto sąmatos buvo sudarytos nesivadovaujant Taisyklių 15 punkto nuostatomis. Atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą ir vadovaujantis CK 6.38 straipsnio 3 dalyje nustatyto prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu principu, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotas žalos dydis yra pagrįstas objektyviais įrodymais (remonto įmonių sudarytomis transporto priemonės remonto sąmatomis), patvirtinančiais, kad už apskaičiuotą nuostolius kompensuojančią išmoką automobilis būtų visiškai atkurtas į iki 2022 m. gegužės 11 d. eismo įvykio buvusią padėtį, o tai atitinka teisės aktuose įtvirtintas žalos nustatymo taisykles.

Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad draudiko sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal remonto įmonių sudarytų transporto priemonės remonto sąmatų vidurkį atitinka tikslios žalos dydžio nustatymo taisykles, nėra pagrindo pareiškėjo reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pripažinti pagrįstu.

Konstatuotų aplinkybių kontekste svarbu ir tai, kad nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo parengta Vertinimo ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjui pateikęs įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima atkurti jam priklausančios transporto priemonės į iki 2022 m. gegužės 11 d. eismo įvykio buvusios būklės, neturėtų atlyginti ir pareiškėjo nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Dėl nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų atlyginimo

Pareiškėjas Lietuvos banko taip pat prašė rekomenduoti draudikui atlyginti likusią dalį, t. y. 70 Eur, turto vertintojo samdymo išlaidų, kurias patvirtina 2022 m. gegužės 20 d. Pinigų priėmimo kvitas, serija KNE Nr. 0115.

Vadovaujantis CK 6.38 straipsnyje įtvirtintais prievolių vykdymo principais, prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais. Jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperotis).

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę pasamdyti turto vertintoją, kad jis nustatytų turtui padarytos žalos dydį, jeigu draudiko įgaliotas asmuo neatvyko apžiūrėti sugadinto turto per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą. Tokiu atveju atsakingas draudikas privalo atlyginti protingumo kriterijus atitinkančias nukentėjusio trečiojo asmens turėtas turto vertintojo samdymo išlaidas. Toje pačioje TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje taip pat nurodyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo. Draudikas teigia tinkamai įvykdęs pareigą apžiūrėti turta, todėl pagal specialiajame įstatyme įtvirtintą reglamentavimą neturi prievolės atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų.

Lietuvos bankas sutinka, kad įprastai, jeigu asmuo nusprendžia pasinaudoti TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teise savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus

dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, draudikas neturi pareigos atlyginti dėl to patirtų išlaidų. Vis dėlto, vadovaujantis minėtais prievolių vykdymo principais, Lietuvos banko nuomone, TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies nuostatos nereiškia, kad draudiko pareiga atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas gali kilti besąlygiškai tik vieninteliu atveju – per nustatytą terminą neapžiūrėjus sugadinto turto. Toks TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies nuostatų aiškinimas, koku vadovaujasi draudikas, tam tikrais atvejais sudarytų sąlygas iškreipti transporto priemonių civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos funkcionavimo pagrindus ir principus: galėtų susidaryti situacija, kai TPVCAPDĮ nustatyta nukentėjusio trečiojo asmens teisė savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo virstų esmine teisingo nuostolio nustatymo sąlyga ir iš esmės eliminuotų draudiko atsakomybę dėl tinkamo savo prievolių vykdymo. Todėl Lietuvos bankas mano, kad nepriklausomo vertintojo samdymo išlaidos nukentėjusiam trečiajam asmeniui turi būti atlygintos tuomet, jei jas nukentėjęs asmuo patiria įrodinėdamas žalą dydį, o draudikas, vadovaudamasis pateiktomis ekspertų išvadomis, perskaičiuoja draudimo išmoką, taigi, pripažįsta, kad iš pradžių ją buvo apskaičiavęs neteisingai.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas. Tai reiškia, kad įstatyme būtent draudikui numatyta prievolė nustatyti padarytos žalos dydį. Kaip jau minėta, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis CK 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo ir užtikrinti, kad nukentėjusiam asmeniui žala būtų atlyginta teisingai. Todėl draudikas, profesionalus finansų rinkos dalyvis, savo prievolės turi vykdyti pagal profesinei veiklai taikomus reikalavimus ir administruodamas žalą nustatyti teisingą nuostolio dydį. Lietuvos banko nuomone, tai, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, neturi jokios įtakos minėtai draudiko pareigai, t. y. neatleidžia draudiko nuo pareigos administruojant žalą nustatyti teisingą nuostolio dydį.

Atsiliepime draudikas teigia vykdęs įstatymų nustatytus reikalavimus, todėl pareiškėjui nebuvo kilusi būtinybė kreiptis į nepriklausomą turto vertintoją. Vis dėlto iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad draudikas po eismo įvykio sudarė sąmatą, kurioje nustatė, kad pareiškėjo nuostoliai dėl transporto priemonės apgadinimų siekia 531,13 Eur (be PVM). Draudikas neneigia, kad pareiškėjas buvo informuotas apie tokią apskaičiuotą nuostolių sumą. Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko skaičiavimu, kreipėsi į turto vertintoją ir pateikė draudikui Vertinimo ataskaitą. Pažymėtina, kad galutinis draudiko apskaičiuotas nuostolio dydis – 756,42 Eur, t. y. yra didesnis, palyginti su pirmu skaičiavimu. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad pirminio draudimo išmokos dydžio perskaičiavimas yra susijęs būtent su teisingu nuostolio atlyginimu, kai pareiškėjas, nesutikęs su pirminiu skaičiavimu, pateikė draudikui Vertinimo ataskaitą ir tik tuomet draudikas kreipėsi į 3 servisas ir mokėtiną draudimo išmoką apskaičiavo vadovaudamasis iš pateiktų remonto sąmatų nustatytu vidurkiu. Kadangi šiuo atveju nuostolio dydžio perskaičiavimas nebuvo susijęs su, pavyzdžiui, paaiškėjusiais naujais automobilio sugadinimais ar kitomis aplinkybėmis, kurių draudikas objektyviai būtų negalėjęs įvertinti atlikdamas pirminį skaičiavimą, darytina išvada, kad, atsižvelgęs į Vertinimo ataskaitą ir perskaičiavęs draudimo išmoką, draudikas pripažino, jog pirminis nuostolio skaičiavimas nebuvo teisingas.

Kaip minėta, pareiškėjas su draudiko apskaičiuota suma nesutiko ir kreipėsi į turto vertintoją. Tačiau byloje nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjas prieš tai būtų pateikęs draudikui pretenziją dėl galimai neteisingai nustatyto nuostolių dydžio. Todėl negalima teigti, kad pareiškėjas, kilus ginčui dėl nuostolių dydžio, būtų pakankamai bendradarbiavęs su draudiku arba tiesiogiai su draudiku sprendęs ginčą dėl nuostolių dydžio, t. y. pareiškėjas netinkamai vykdė bendradarbiavimo pareigą. Kita vertus, vertinant aplinkybę, kad draudikas, gavęs Vertinimo ataskaitą, pakartotinai apskaičiavo pareiškėjo patirtus nuostolius ir pareiškėjui išmokėjo 756,42 Eur draudimo išmoką, atlyginančią automobilio remonto išlaidas, darytina išvada, kad pirminėje sąmatoje apskaičiuota suma iš esmės neatitiko TPVCAPDĮ ir Taisyklių reikalavimų ir nebuvo pakankama, siekiant atkurti pareiškėjo transporto priemonę į iki eismo įvykio buvusią būklę, ir būtent Vertinimo ataskaita turėjo esminės įtakos, kad nuostoliai būtų perskaičiuoti. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, remiantis protingumo, teisingumo bei sąžiningumo principais ir siekiant užtikrinti šalių teisių bei teisėtų interesų pusiausvyrą, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai pareiškėjui atlygino pusę (70 Eur) pareiškėjo patirtų turto vertintojo samdymo išlaidų.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio

26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo Žygimanto Kondratavičiaus reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis